

Foto: Campaign Creators / Unsplash

Nesten hver sjettede kommune har lite økonomisk handlingsrom

Publisert 26.07.2021

Kommunene investerte for nesten 80 mrd. kroner i 2020, og bidro til at korrigert netto lånegjeld økte med 37 mrd. kroner. Gjelden viser ifølge KS en økning med hele 5 prosentpoeng fra 2019.

KS har gjennomført en [analyse](#) av den enkelte kommunes økonomiske handlingsrom der korrigert netto lånegjeld, korrigert netto driftsresultat og disposisjonsfond ses i sammenheng. Analysen viser at det er 53 kommuner som vurderes å ha lite økonomisk handlingsrom i 2020.

Kommunene investerer mer enn tidligere, og i 2020 tilsvarte investeringene 16 prosent av driftsinntektene. I siste 10-årsperiode er det kun i 2019 at investeringsvolumet har vært høyere målt i forhold til kommunenes driftsinntekter.

Mye av investeringsaktiviteten er dessuten lånefinansiert, og dette fører til at gjeldsbelastningen i kommunene øker. Kommunenes netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket utlån, ubrukte lånemidler og ubundne investeringsfond) var ved utgangen av 2020 på 434 mrd. kroner; en økning på over 9 prosent fra foregående år.

Driftsinntektene økte i samme periode med 15 mrd. kroner eller 3,1 prosent. Sterkere gjeldsvekst enn inntektsvekst medførte at korrigert netto lånegjeld som andel av driftsinntektene økte med 5 prosentpoeng til 87,4 prosent i 2020.

Mange kommuner begynner etter hvert å få et så høyt gjeldsnivå at det ifølge KS gir grunn til en viss bekymring.

Mange kommuner begynner etter hvert å få et så høyt gjeldsnivå at det ifølge KS gir grunn til en viss bekymring. I 2020 hadde 30 prosent av kommunene en korrigert netto lånegjeld som var høyere enn driftsinntektene, mens tilsvarende andel i 2014 var 10 prosent. De nye sammenslåtte kommunene har en høyere korrigert netto lånegjeld enn i øvrige kommuner med 94,8 prosent av driftsinntektene mot 84,6 prosent.

Netto driftsresultat fratrukket netto avsetninger til bundne fond (korrigert netto driftsresultat) forteller hvor mye av driftsinntektene som kan benyttes til avsetninger og finansiering av investeringer. Det korrigerede netto driftsresultatet var i 2020 på 2,0 prosent av driftsinntektene. Dette er 0,2 prosentpoeng høyere enn i 2019, men 0,6 prosentpoeng lavere enn i 2018.

Selv om resultatnivået ifølge KS samlet kan karakteriseres som tilfredsstillende, er det om lag 40 prosent av kommunene som har et resultat som isolert sett kan indikere mindre grad av økonomisk handlingsrom. Korrigert netto driftsresultat i disse kommunene er lavere enn 1 prosent av driftsinntektene.

Nye sammenslåtte kommuner hadde samlet sett noe høyere resultat enn øvrige kommuner med 2,1 prosent av driftsinntektene mot 1,9 prosent i øvrige kommuner. Økonomien er likevel meget stram i mange av de sammenslåtte kommunene, og nesten en fjerdedel (10 av de 43 sammenslåtte kommuner) hadde negativt korrigert netto driftsresultat i 2020.

Disposisjonsfondet er kommunenes viktigste buffer for å forhindre at uforutsette negative utslag i økonomien (for eksempel uforutsett økning i rentenivået eller nedgang i skatteinntekter) skal få umiddelbar effekt på tjenestetilbudet. Samlet sett hadde kommunene 57 mrd. kroner i slik bufferkapital i 2020, og dette utgjør nesten 12 prosent av driftsinntektene.

Mange kommuner har brukt uforutsette og midlertidige ekstra skatteinntekter i perioden 2015-2018 til å styrke bufferkapitalen. Likevel er disse reservene begrenset i om lag hver femte kommune og utgjør under 5 prosent av driftsinntektene.

Hovedregelen er ifølge KS at kommunene med lite økonomisk handlingsrom kjennetegnes ved at de har:

- korrigert netto lånegjeld på over 85 prosent av inntektene
- netto driftsresultat etter avsetning til bundne fond på under 1 prosent av inntektene
- disposisjonsfond hensyntatt regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på under 5 prosent av inntektene

Kilde: KS

<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/hoy-lanefinansiert-investeringsaktivitet-begrenser-det-okonomiske-handlingsrommet/>

Del artikkelen:

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF), Haakon VIIs gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: 23 23 97 00, Epost: post@nkrf.no

Personvernerklæring | © NKRF 2021